

Koolivägivalda ravib tähelepanu

Ühe Viljandimaa kooli teismelised poisid sokutasid vahetunnis tüdrukutele käbisid krae vahele. Üks ulakas jooksis sülle ootamatult välja ilmunud õpetajale. Õpetaja haaras poisi käest käbi ja hõõrus sellega tema põsenaha marraskile.

Rohkem kui veerand 3000 küsitletud eesti kooliõpilasest tunnistas, et nende koolis esineb kehalist karistamist, 35 protsenti vastanutest oli tajunud vaimset vägivalda.

Koolivägivald on üks sagedasemaid lapse väärkohtlemise viise, tõdeti Tallinnas toimunud konverentsil "Laps ja vägivald". Vaimset ja füüsilist vägivalda esineb nii laste omavahelistes kui ka õpilane-õpetaja suhetes.

Poisid peksavad, tüdrukud mõnitavad

Tartu laste tugikeskuse psühholoog ja lastearst Lemme Haldre sõnul kasutavad poisid oma kaaslaste kallal rohkem füüsilist vägivalda. Ohtlikumad võtted on peksmine ja raha pommimine. Tüdrukud piirduvad enamasti narmimise, mõnitamise ja kiusamisega.

Haldre tõdes, et poiste vägivaldsed teod torkavad tavaliselt õpetajale silma ja nendega tegeldakse. Tüdrukute agressiivsus jääb sageli nähtamatuks. Pahatihti jätavad ohvrite kaebused õpetajaid ükskõikseks.

Haldre sõnul kannatavad kiusamise ohvrid sageli otsese põhjusega pea- ja kõhuvalude, depressiooni, une- ja söömishäirete all. Neil võivad pähe tulla enesetapumõtted. Pikaajalise koolivägivalga tagajärjel muutub õpilase mina-pilt, langeb õppimisvõime, ilmnevad käitumishäired, kannatada saavad sõprussuhted. Sageli annavad häired tunda veel pärast kooli lõpetamist. "Nendel lastel on kalduvus langeda vägivalga ohvriks ka tulevikus, muudes inimsuhetes," ütles Haldre.

Haldre sõnul võib vägivalga ohvriks osutuda puudega või haige laps. Samas on ta oma töös Tartu sanatoorse kooli õpilastega kogenud, et mitmed suurtes koolides agressiivsusega silma paistnud lapsed suhtuvad kehapuudega kaaslastesse täiesti sallivalt.

Haldre sõnul satuvad kiusamise ohvriks just väiksemate iseärasustega lapsed: põhjuseks võib olla punane juuksepehmakas, tedretähnid, prillid. Erilise käitumisega võivad vägivallatsetajatele ette jääda kodused lapsed ning need,



Ka süütu müramine võib viia vägivaldani.

MARKO MUMM

kelle vanemad on õppeasutuse vastu negatiivselt häälestatud.

Vägivallatsetajaks võivad osutuda ka lapsed, kellele on jagatud imikueas vähe hellust ja kiindumust. Haldre töökogemus ei ole aga kinnitanud maailmas tehtud uuringute tulemusi, mis väidavad, et agressiivsemad on üksikvanemaga kasvanud tüdrukud.

Sageli muutuvad vägivaldseks lapsed, kelle vanemad on autoritaarsed. "Laps elab allasurutuse ja koduse pinget välja kaaslaste peal," selgitas Haldre. Samuti on ta märganud, et tüdrukute enesehinnangule ja käitumisele avaldab tugevat negatiivset mõju halb õppeedukus. Agressiivsusele kalduvad ka hüperaktiivsed, madala stressitaluvusega ja autistlike joontega lapsed.

Abi vajab ka vägivallatsetaja

Haldre hinnangul soodustavad koolivägivalda julmus ühiskonnas ja massimeedias. Seda süvendab pahatihti õpetajate ükskõiksus. Eriti suurtes koolides on vägivallatsetajal võimalik märkamatuks jääda.

Haldre täheldas, et vägivalda soodustavad ka õpetajatevahelised halvad suhted. Need kanduvad sageli üle õpilastele, kelle peale valatakse välja oma väen ja viha.

Haldre sõnul peaks iga inimene – kaasõpilased, vanemad, pedagoogid – koolivägivalda tõsiselt võtma ning sekkuma. Abi peaks saama nii vägivalga ohver kui ründaja, kes sageli jääb täiesti tähelepanuta.

KRISTEL KIRSS